

BOGDAN PETRICEICU
HASDEU

SCRIERI

*Ediție îngrijită
de
STANCU ALIN și I. OPRÎȘAN*

Întreprinderea Editorial-Poligrafică „Știința”

BOGDAN PETRICEICU
HASDEU

SCRIERI

Volumul 19

FOLCLOR LITERAR (2)
PROZĂ POPULARĂ

*Ediție critică de
I. OPRÎȘAN*

Întreprinderea Editorial-
Poligrafică „Știința”

2020
Chișinău

Biblioteca Municipală
„B.P. Hasdeu”

CUPRINS

PROZĂ POPULARĂ

A. BASME

a. Basme cu animale	6
1. Ariciul și cârțița	6
2. [Vântul, Soarele și Gerul]	6
b. Basme fantastice	8
1. Dunca/Viteazul, băutorul țarei	8
2. Basmul cu fetele de împărat	16
3. Basmul lui Ionică Făt-Frumos cu zmeii	18
4. Vitejia feciorului de purcar	20
5. Muma-Pădurei	34
6. [Neculai – jucătorul de cărți]	36
7. [Traista fermecată]	38
8. Povestea despre Moarte	39
9. [Trei feciori – slugi la Diavol]	40
10. [Făt-Frumos și mărul de aur]	41
11. Povestea zânilor	49
12. Cosânzeana	51
13. [Copilul șarpe]	53
14. Mărgărita Înălbita	56
15. [Răpirea Ilenei Cosânzana]	58
16. Povestea Sântei Duminici	63
17. Omul-de-Flori	65
18. [Din fată fecior]	73
19. Ponleu	73
20. Povestea lui Măzărică	77
21. Nici Dracul nu știe ce știe vrăjitoarea	84
c. Basme cu personaje mitologico-religioase	85
1. [Paharul furat și copilul înecat]	85
2. [Popa prefăcut în cal]	85
3. [Sfântul Petru luat drept lăutar]	86
4. [Căinele turbat]	87
5. [Pentru o palmă dată, Sfântul Petru primește două]	88

6. [Dumnezeu și Sfântul Petru luați drept ibovnici]	89
7. [Fata harnică și flăcăul leneș]	89
8. [Cu sau fără ajutorul lui Dumnezeu]	91
9. [Puterea providenței]	92
10. [Bunătatea răsplătită]	92
11. [Lucrul lui Dumnezeu]	93
12. Via și moara	93
13. [Sfântul Petru vrea să-și ajute cumătrul]	94
14. [Sântul Ilie ține locul lui Dumnezeu]	94

d. Basme nuvelistice	95
1. [Fata ursită să se căsătorească cu călătorul]	95
2. [Fata ursită să se mărite cu ciobanul] (Variantă)	96
3. [Copilul ursit să se căsătorească cu mama lui]	97
4. [Copilul ursit să se înecce]	98
5. [Copilul ursit să se înecce] (Variantă)	98
6. [Copilul sortit să fie trăsnit]	99
7. Iov împăratul	99
8. [Băiatul ursit să fure]	104

B. LEGENDE

a. Legende mitologice	105
1. Formarea cerului și a pământului	105
2. Facirea pământului, a cerului, a omului și a animalelor	106
3. Facirea cerului, a pământului și a omului	110
4. Despre urzirea pământului	116
5. [Crearea movilelor, dealurilor și văilor]	117
6. [Dumnezeu creează pe Eva din coadă de pisică]	117
7. [Izvodirea îngerilor și a dracilor]	118
8. [Contractul cu Diavolul]	120
9. [Contractul cu Diavolul] (Variantă)	123
10. [Legenda căderii stelelor]	125
11. [Drumul-Robilor]	125
12. Troianul (Drumul-Robilor)	125
13. Constelația Toiegeilor	126
14. [Soarele și Luna]	126
15. [Cain și Avel pe Lună]	127
16. [Serilă (Murgilă), Mezilă și Zorilă]	127
17. [Originea Ielelor]	129
18. [Ielele provin din servitoarele lui Alexandru Macedon]	129
19. [Dochia]	130
20. [Dracul îl face pe Sfântul Ilie să-și ucidă femeia și părinții]	130
21. [Mahrama fermecată]	132
22. [Sântul Ilie își omoară părinții]	133
23. [Sfântul Ilie își omoară soția și feciorul]	134
24. [Sfântul Ilie pedepsit]	135
25. [Ciobanul merit lupului de către Sfântul Petru]	135

26. [Ciobanul dăruit lupului de către Sfântul Petru] (Variantă)	136
27. [Boii lui Novac]	137
28. Fata de uriaș și primii oameni	137
b. Legende etiologice	138
1. <i>Regnul vegetal</i>	138
1. [De ce nu-i cad bradului frunzele și are cepuri]	138
2. [De când sunt cepii și rășina bradului] (Variantă)	138
3. [Legenda plantei „zburător”]	139
4. Iarba-fiarelor	141
2. <i>Regnul animal</i>	142
5. [Omul schimbat în bărzoii]	142
6. [Broasca și vrabia]	142
7. [Maica Precesta blestemă broasca, țiganul și racul]	143
8. [Sfântul Petru creează câinii dintr-un fluier]	143
9. [Gaița și turturica]	144
10. [Dracul creează lupul și insectele răufăcătoare]	145
11. [Diavolul face vinul să fiarbă]	145
12. [Necredința pisicii]	145
13. [Legenda rândunicăii]	146
14. [„Șierpele curt și orb”]	147
15. [Legenda șurlicariului]	148
16. [Moartea turcii sau țurcii]	148
17. [Ursul]	149
18. [Ursul și vulpea]	149
3. <i>Diverse</i>	149
19. [Sântul Foca]	149
20. Sf[ântul] Ion Gură de Aur	150
21. [Ziua Sântei Dumineci]	150
22. [Sfântul Petru – învinuit de hoție]	151
C. POVESTIRI FANTASTICO-SUPERSTIȚIOASE	
1. Poveste despre strigoi	152
2. [Drăguțul strigoi]	153
3. [Fata mâncată de strigoi]	154
4. [Strigoiul dascăl]	154
5. Întâmplarea cu un strigoi	156
6. [Strigoiul mănâncă inimile neamurilor]	156
7. [Bărbatul strigoaicei află secretul nașterii strigoilor]	157
8. [Lupta unui mirean cu strigoaicele]	158
9. [Strigoii se bat cu limbile de meliță]	158
10. [Fetița fuge de Mama-Pădurii]	159
11. O femeie o omoară pe Joimărița	160
12. [O femeie scapă de Joimărița]	160
13. [Un om rănește vântul cu cuțitul]	161
14. [Fata căznită de zburător]	161

15. [Îndrăgostitul devine zburător]	162
16. [Flăcăul luat de lele albește]	163
17. [Păstorul luat de lele]	163
18. [Ciobanul smintit de lele]	164
19. [Întâlnirea cu Dracul]	164
20. [Stafia neastâmpărată]	166
21. [În așteptarea pricoliciului]	167
22. [Omul cu spiriduș]	168
23. [Cum s-a îmbogățit un sărac]	169
24. [Zmeii fură fete]	169
25. Zmeul ucide un flăcău	170
26. [Balaurul cu piatră scumpă]	170
27. [Fata omoară căcăunoaica]	170
28. [Dracul pune unui copil fiarele de picioare]	171
29. Omul roșu și Spânul înșeală pe Dracul	171

D. TRADIȚII ISTORICE

1. [Iorgovan și balaurul din Munții Tismanei]	173
2. Legenda Bălții Albe	174
3. Haiducii din Țincușa	175
4. [Poiana cu Coadă de Vițel]	175
5. Poiana lui Caragea	175
6. Cetatea	176

E. SNOAVE

1. [Alea-palea, Apuc valea]	179
2. [Servitorul se înspăimântă de stăpânul beat]	180
3. [Țiganul își omoară calul]	180
4. [Țiganul își bocește feciorul]	181
5. [Popa țiganilor]	181

ADDENDA

Din obiceiile juridice ale poporului român din districtul Bacău	184
---	-----

NOTE, COMENTARII ȘI VARIANTE

Proză populară	230
----------------------	-----

INDICI

Indice general de culegători, informatori și localități	289
Indice de culegători	378
Indicele localităților din care au fost culese textele	383

A. BASME

a. BASME CU ANIMALE

1

ARICIUL ȘI CÂRȚIȚA

Odată, un pui de arici, călătorind prin ger mare, pe un drum cam departe, au fost mai gata să piară de frig. Și trecând pre lângă o gaoră de cârțiță bătrână, cârțița togmai se afla în ușa găurei în căldură. Văzându-l mai mult mort de frig, făcându-i-se milă de el, 'i zise:

– Pleacă înlăuntru, în gaura mea și te încălzește puțin!

Ariciul abia apucă, intră în gaura cârțiței la căldură, văzu că e bine. Dar din fire, în loc de păr, fiind învâscut cu ace împungătorii, tot s-au apropiat de gazda casei, de cârțiță, zicând că vrea să se încălzească de părul cel moale al ei.

Dar biata cârțiță, în scurt, s-a săturat de oaspele său ariciu, care o împungea cu spinii săi. Vru să-i deie drumul afară, însă ariciul, fiind încălzit, au căpătat putere și au stat contră, zicând cătră cârțiță că, dacă nu-i place de el, să iasă ea afară, să vază și ea cât e de bine în frig.

Biata cârțiță, neavând ce face, de silă acuma probează și iese afară. Iar ariciul s-au pus în gura găurei și n-au mai lăsat-o să intre la căldură. Și așa, în ger, au morit de frig.

2

[VÂNTUL, SOARELE ȘI GERUL]

Se povestește că Vântul, Soarele și Gerul au făcut prinsoare că, care este mai puternic și mai mare?

Soarele:

– Eu sunt mai mare!

Gerul:

– Eu sunt!

Vântul:

– Ba eu sunt mai mare!

Se cam tot certau între dâșii. Ei se întovărășiră cătetrei și plecară pe un drum. Și deteră peste niște muncitori care secerau la grâu, dându-le „bun lucru!”

– Mulțumim d[om]niei tale! răspunseră secerătorii.

În loc [în]să de a le mulțumi la toți, mulțumise numai la unul.

Vântul, Soarele și Gerul plecară mai departe și ajunseră la niște treierători și le dete și la aceștia „bun lucru”!

Unul dintr-înșii răspunse:

– Mulțumim d[umi]tale! ca și cei dintâi.

Și plecară și de acolo. Pe drum, Vântul, Soarele și Gerul începură să se ia la ceartă, că Soarelui i-a mulțumit, ba Vântului.

Gerul:

– Ba mie!

Atunci ei se întoarsără îndărăt la oameni și întrebară că cui i-a mulțumit. Oamenii răspunseră că Vântului i-a mulțumit.

Soarele:

– Bine! Că nu mi-ați mulțumit mie, ați vedea ce zăduf (arșiță) o să vă dau.

– N-avem grijă, răspunse o fată mare! Numai Vântul să bată. Fie cât zădufu, el ne răcorește!

Gerul:

– 'Ți vedea voi ce ger o să vă dau și viscoalele cele mai rele. Să vedem mai stați voi la arie?

– Numai Vântul să nu bată! Să fie cât de ger, n-avem grijă.

Vântul rămase pe Ger și pe Zăduf. Adică Vântul e mai mare decât Soarele și Gerul.

Văzând Soarele că l-a rămas Vântul și fiindu-i necaz, căută toate mijloacele și mai făcu o prinsoare cu Vântul, că este el voinic să dezbrace un om de hainele sale?

Vântul se învoi că are putere să-l dezbrace. Atunci, văzură un om îmbrăcat bine trecând pe drum. Vântul începu să sufle, să bată și mai tare, din ce în ce și mai tare. Vântu-și puse toate puterile, încât omu-și strângea hainele pe lângă dânsul și nu-l putu dezbrăca cu niciun preț.

Începu și Soarele să-și reverse sau să-și răspândească razele sale. Și dete un zăduf grozav. Și omul începu să-și lepede hainele de pe dânsul¹, se trânti jos la umbră.

Soarele zise către Vânt:

¹ În ms.: „de pe lângă dânsul” (n. ed.).

– Vezi, Vântule, că mai puternic sunt eu, deoarece pe omul acela l-am trântit la umbra unui stejar, dezbrăcat de hainele sale!

b. BASME FANTASTICE

1

DUNCA VITEAZUL, BĂUTORIUL ȚĂREI

A fost, odată ș-odată, că de n-ar fi nu s-ar povesti, pe când se potcovea purecele cu 99 oca de fier și totuși la un picior rămânea despotcovit.

A fost, odată ș-odată, un împărat cu numele Împăratul Alb.

Împăratul acesta avea trei fete tare frumoase. Lui i s-a spus noaptea prin vis că vor veni zmeii la el și-i vor fura fetele. Pentru aceea, împăratul, dimineața, a chemat pe toți meșterii din țara sa și le-a poruncit ca să-i facă o casă de 3 stânjini de groasă și fără de nicio fereastră. Meșterii numaidecât s-au adunat, și în câteva ceasuri casa a fost gata. Împăratul a închis fetele în casa aceasta, cugetând că de aicea nu le vor putea fura zmeii, iar la ușa casei, care, de asemenea, era de fier și foarte groasă, a pus un regiment de cătane ca străji, ca să aibă grije și să nu-i lase ca să-i fure zmeii fetele.

Preste noapte, cătanele au adormit. Zmeii au venit la casă, au spart zidul cât de gros a fost și i-au furat fetele și le-au dus cu ei pe lumea neagră.

Cum se trezește, dimineața, împăratul, numaidecât merge la casa aceea ca să vadă ce fac cătanele și că acolo-i sunt fetele.

Pe cătane le găsește pe toate șilboc.

Apoi merge să vadă că ce-i fac fetele. Intrând împăratul în casă, găsește zidul spart și în casă nicio fată.

Împăratul acuma, supărat și îngrijit, că ș-a pierdut fetele, numaidecât a dat de știre în toată țara că cine se va afla ca să meargă să caute fetele și le va găsi, aceluia-i dă o fată și împărăția de jumătate.

A venit un om care s-a legat că elu-i va aduce fetele. Acestuia i-a dat Împăratul Alb un cal și bani ca să aibă pe trei ani de zile. Omul acesta a tot mers, a tot mers, până ce a înnoptat aproape de un fâgădău. Când a fost mai să între în curte, i-a ieșit înainte un om (moș) bătrân și l-a rugat ca să facă bine și să-i dea vrun cruceri. După aceea a mers în fâgădău, a mâncat bine, a băut bine și după aceea, rugându-l fâgădărița, a început a se joca de-a cărțile.

S-a tot jocat de-a cărțile până la 12 oare noaptea, până ce fâgădărița i-a luat toți banii, calul, iară pe el l-a băgat slugă de curte.

Împăratul a așteptat trei ani de zăle și dacă a văzut că nu se mai întoarce cu nicio veste, bună sau rea, a trames pe un al doilea om ca să caute fetele. La acesta încă i-a dat un cal bun și bani ca să aibă pe trei ani de zăle.

Omul acesta iară a tot mers, a tot mers, până ce a înnoptat iară aproape de fâgădăul acela.

Când a fost ca să între în fâgădău, i-a ieșit și lui moșul acela bătrân înainte și a cerut ca să-i dea vrun cruceri. Însă nici omul acesta nu a voit să-i dea niciun cruceri.

După aceea a mers și s-a băgat în fâgădău, a mâncat bine și-a băut bine. După aceea, rugându-l fâgădărița, a început a se juca și el de-a cărțile cu ea, până ce, cătră 12 oare i-a dus fâgădărița toți banii în cărți, i-a luat și calul și pe urmă apoi l-a băgat și pe el slugă de curte, ca și pe celălalt de mai-nainte.

Împăratul iară a mai așteptat 3 ani de zăle și, în urmă, văzând că nu se mai întoarnă nici acesta ca să-i aducă vro veste bună sau rea despre fetele lui, a trames pe un al treilea om, în care avea el încredere mai mare. Acesta a fost Dunca Viteazul, băutoriul țarei.

Acestuia iară i-au dat Împăratul Alb un cal bun, merinde și bani ca să aibă pe trei ani de zăle. Apoi a pornit Dunca Viteazul și s-a tot dus, s-a tot dus, până ce a înnoptat și el aproape de fâgădăul acela.

Când a fost ca să între în fâgădău, i-a ieșit și lui înainte moșul acela bătrân și l-a rugat ca să-i dea și lui vrun cruceri. El numaidecât a luat desagi jos de pe cal, fiindcă acolo purta banii, din cauză că avea foarte mulți, și a zis cătră bătrân:

– Vino, moșule, și-ți ia câți-ți vor trebui, căci aci sunt destui!

Moșul atuncea, văzând că cu ce inimă bună-i dă omul acesta banii, a zis:

– Îți mulțumesc, fătul meu! Nu-mi trebuie niciun cruceri! Numai am vrut să-ți cerc credința. Na această fluieriță și când vei fi în năcazul cel mai mare, atuncea să-ți aduci aminte de mine, căci vei scăpa de orișice năcaz, fie chiar și împreunat cu moartea. Acuma te du cu Dumnezeu! 'i zăse bătrânul.

Moșul acela bătrân a fost Dumnezeu.

Dunca acuma, luându-și rămas-bun de la moșul cel bătrân, merse și să bage în fâgădău.

După ce Dunca Viteazul s-a băgat în fâgădău și a mâncat bine, a cerut o vadră de vin. Gătând-o pe aceea, a mai cerut o veadră și în urmă gătând-o și pe ace[e]a, a mai cerut ca să-i aducă o bute, pentru că el nu s-a săturat.

După ce Dunca Viteazul, băutoriul țarei, s-a săturat de băut, a dat și el, rugat fiind din partea fâgădăriței, a să juca de-a cărțile.

Până la 12 oare sara, Dunca Viteazul a luat toți banii de la fâgădăriță, pe care ea i-a luat de la cei doi oameni, cari au fost trimiși din partea Împăratului Alb ca să-i caute fetele. Ba încă nu numai banii toți de la fâgădăriță i-a luat, ci și caii și pe ceilalți doi inși i-a slobozit de la slujire.

După ce s-a făcut zăuă, Dunca Viteazul a luat pe cei doi oameni cu sine și – la drum pentru a căuta fetele Împăratului Alb!

*S-au tot dus, s-au tot dus, căci firul din poveste
multă lume și împărăție încă mult și frumos mai este.
ca Dumnezeu să ne ție,*

S-au tot dus până ce au dat de gaura pe carea aveau să se bage pentru ca să meargă pe „lumea neagră”. Ei, când au plecat de acasă, ș-au fost luat niște hurduzauă lungi, lungi, așa încât dacă se întindeau, ajungeau de pe lumea cea albă până pe lumea cea neagră.

După ce au ajuns înaintea gaurei, s-au sfătuit că care să meargă mai întâi pe lumea cea neagră. Cel care a plecat mai întâi a zâs:

– Eu mă duc, dară să știți că când voi mișca de hurduzău, atuncea voi să mă trageți afară.

El s-a scoborât până la un loc, dară fiind că era tare întunec, i s-a făcut frică și a început a mișca de funie. Văzând ceștialți doi că mișcă de funie, de hurduzău, numaidecât l-au tras afară.

După aceea s-a scoborât cel de al doilea. Acesta încă s-a scoborât până la un loc și văzând că este tare întunec, i s-a făcut și lui frică și numaidecât a început a mișca de hurduzău. Ceștia de afară, văzând că și la aceasta-i frică, l-au tras afară.

După acea a zâs Dunca Viteazul cătră ei:

– No, măi, acuma mă bag eu, să vedem mie frică mi-a fi, și să vădem cine mă mână pe mine!? Dară să știți că, când voi mișca de hurduzău, atuncea voi să mă sloboziți tot mai afund.

Așa l-au slobozit tot câte o țără până ce a ajuns pe lumea cea neagră.

După ce a ajuns pe lumea cea neagră, ostenit fiind de drumul cel lung, s-a dus lângă o fântână și s-a pus ca să se odihnească.

Pe când se odihnea el mai bine, a venit fata cea mai mare a Împăratului Alb după apă la fântână și, văzându-l pe Dunca dormind, l-a trezit, zicând:

– Vai, voinice, scoală și te du de pe aci! Ce îmblî? Ce cauți? Și cine te-a scoborât pe tine de pe lumea cea albă, aci pe lumea cea neagră?

– Eu am venit aci, pe lumea cea neagră, ca să caut fetele Împăratului Alb, pe care le-au furat zmeii, și să le duc acasă, pe lumea cea albă, răspunse Dunca Viteazul.

– D-apoi că noi suntem fetele Împăratului Alb, zise fata. Bine că te-a adus D[umne]zeu pe la noi! Acuma, fiindcă chiar pentru ace[e]a ai venit, ca să ne cauți pe noi, poftește și vină până în casa noastră, ca să mândi ceva și să te mai întreb câte ceva despre ai noștri de acasă. Numai cât îți spun ca să te grăbești cât vei putea, pentru că pe la 9 ceasuri vine zmeul cel mai mare,

barbatu-mio, cu o falcă în cer și cu una în pământ, și de te va găsi aci, tot praf și pulvere te face.

– N-am frică de barbatu-to! răspunse Dunca Viteazul. Numai spune-mi, tu, ce semne are?

Fata i-a spus că trimete un buzdugan din depărtare de 3 miluri de pământ și când ajunge buzduganul în casă se suie de-a dreptul după cuier.

– Atuncea e semn cum că el vine, și când sosește, mâncarea să fie pusă pe masă, dară să nu fie nice prea caldă și nice prea rece, căci dacă nu va fi pe placul lui, atuncea mă încălță cu cizmele acele de foc și mă face ca să joc ștaerul prin casă.

Într-ace[e]a sosește buzduganul și se suie de-a dreptul după cuier. Dunca Viteazul numaidecât-l ia și-l trimete îndărăt de 6 miluri de pământ.

Zmeul mânios-l ia și-l trimete cu 3 miluri mai departe.

Dunca Viteazul de asemenea-l ia și-l trimete de 12 miluri de pământ mai departe îndărăt.

Văzând aceasta, zmeul se spărie și începe a zăce în sine: „Asta nu este lucru bun, nu poate să fie alta, decât că va fi venit Dunca Viteazul, băutoriul lunei, aci la căsile noastre”.

Când zmeul a fost aproape de casă, Dunca Viteazul i-a ieșit înainte și s-a băgat sub un pod. Și când zmeul a vrut să treacă cu calul preste pod, atuncea Dunca Viteazul ș-a scos paloșul și l-a împlântat în foalele calului. Atunci calul numaidecât a dat jos, iară zmeul a zâs:

– Țup, calul meu, leu paraleu, că de nime în lume nu mi frică, fără numai de Dunca Viteazul, băutoriul lunei. Dară lui nu i-a fi adus cioarele oscioarele și corbii să-i scoată ochii și pe aci!

– Ba aicea sunt și eu, bală de zmeu, zăse Dunca.

Zmeul atuncea a zâs:

– În luptă să ne luptăm, ori în săbii să ne tăiem?

– În luptă, că-i mai dreaptă și mai înțeleaptă! răspunse Dunca.

Apoi s-au luat la luptă.

Zmeul a întrântit pe Dunca de s-a băgat în pământ până în genunchi.

După aceea s-a sculat Dunca mânios, a luat pe zmeu și l-a întrântit de s-a băgat în pământ până subsuori. După aceea ș-a scos paloșul și i-a taiat capul, iară corpul i l-a țâpat într-un șanț.

După ce l-a omorât pe zmeu, a mers iară acasă la fata împăratului cea mai mare și i-a cerut inelul cel de aur.

A doua dimineață, Dunca Viteazul a mers la altă fântână unde mergea după apă fata împăratului cea mijlocie. Cu aceasta a pățit iară ca cu cea de întâi. Pe zmeul, adecă pe bărbatul acestei fete, iară l-a omorât.

A treia dimineață, a mers Dunca Viteazul și s-a culcat la altă fântână, unde mergea după apă fata cea mai mică a împăratului. Cu aceasta a pățit

iară ca cu celelale două fete de mai înainte. Apoi, pe urmă, și pe zmeul, pe bărbatul acestei fete, l-a omorât tocmai în același mod, cum a omorât pe bărbatul celei de întâi și celei de a doua.

După ce zmeii a fost omoriți, fetele împăratului, ca neveste ale lor, și-au pus în gând ca să pună pomeană în urma lor. Pentru aceea, ele au poruncit ca să să taie 3 boi și au făcut 6 cuptoare de pită, apoi au adus o bute de vin.

După ce aceste toate au fost gata, a zis Dunca Viteazul către fete:

– Ce vreți voi să faceți cu bucatele acestea scumpe? Doară vreți ca să le stricați pentru balele acele de zmei? Lăsați bucatele, căci ne vor prinde bine de merinde, până ce vom ieși pe lumea albă!

După aceea a mers cu fetele la gaura ce scotea pe lumea albă și a pus mai întâi pe fata cea mai mare de a legat-o în hurduzău ca să o tragă afară.

După ce a văzut că pe aceasta au tras-o afară și au slobozit iară hurduzăul, a legat pe fata cea mai mijlocie și mai pe urmă a pus pe fata cea mai mică.

După ce toate trei fetele au fost scoase, s-a apucat Dunca Viteazul și a legat un bolovan greu, cam de asemenea greutate cu el în hurduzău și a lăsat ca să-l tragă aceia cari erau afară, ca să le cerce credința și să vadă că ce-ar fi pățit el dacă s-ar fi pus acuma în hurduzău. Aceștia au tras de hurduzău și au scos bolovanul până la un loc, apoi l-a făcut scăpat și a început a să rostogoli bolovanul pe aci în jos. Ei au cugetat că acuma Dunca Viteazul este mort și ei au rămas cu fetele împăratului și așa, acuma, cinstea că le-a scăpat din mâinile zmeilor va fi a lor și acuma ei vor lua în căsătorie câte o fată de ale împăratului. Așa au plecat cu fetele către casă.

Dunca Viteazul, după ce a văzut că el a rămas sângur, s-a luat și s-a tot dus pe lumea neagră, ca să poată ieși afară.

S-a tot dus, s-a tot dus, până ce a dat de un iezer mare, în care era un bălaur cu 9 capete. Lângă iezer era un arbore mare. El, fiindcă era ostenit tare, s-a pus lângă arborele acela la umbră ca să se odihnească. Odihnindu-să aci, a auzit în apropiere văietându-să.

– Vai de noi și de noi, că ceasul să apropie și mama noastră nu mai nimereste!

El, uitându-se în sus, zărește nește pui și zăce:

– Dar cine sunteți voi?

– Noi suntem pui de pajură, răspunseră puii. Mama noastră de 6 ani și scoate puii tot aicea și totdeauna i-a mâncat bălaurul cel cu 9 capete din iezerul acesta. Acuma ceasul că să iasă să apropie, ne vine rândul nostru ca să ne mănca și iacă că mama noastră nu mai sosește.

– Nu vă temeți nimica până ce sunteți lângă mine. Spuneți-mi numai că ce semne are bălaurul când iese din apă, zâse Dunca.

– Când vrea ca să iasă, atunci apa începe a fierbe ca cum fierbe o oală cu apă la foc, răspunseră puii.

Preste câteva clipite, apa începe a fierbe, și când bălaurul și-a scos un cap, atunci Dunca Viteazul numaidecât l-au tăiat cu paloșul. După aceea bălaurul și-a scos al doilea cap și și pe acesta i l-a tăiat. După aceea și-a scos al treilea, al patrulea și așa până la al nouălea și pe toate i le-a tăiat Dunca Viteazul cu paloșul lui, așa încât tot iezerul s-a umplut de sângele aceluia bălaur. După ce a omorât Dunca bălaurul, s-a apucat și i-a luat toate limbile, le-a învăluit într-o năframă și apoi le-a băgat în posonari ca să le arăte când va merge pe lumea albă împăratului.

Puii de pajură, văzându-să scăpați de la moarte, a zâs către mântuitorul lor:

– Acuma unde să te ascundem noi, căci ne-ai scăpat de la moarte? Căci dacă va veni pajura, mama noastră, și ne va găsi vii, de părere bună că ne-ai scăpat, te va înghiți de viu numaidecât. Vină aci și te ascunde sub aripile noastre! zâse unul dintre pui.

El merge și să bagă sub aripile lor.

Într-aceea sosește și pajura, mama puilor, voioasă și, văzându-și puii în pace-i, întrebă că cine i-a mântuit pe ei de la moarte?

– Nu-ți spunem, mamă, zâseră puii de pajură, că dacă ți-om spune că cine și unde este, atunci dumneata-l înghiți de viu numaidecât.

– O, proștilor! zâse mama, cum socotiți voi că eu voi înghiți pe acela care mi-a făcut mie bucuria asta și care v-a mântuit pe voi de la moarte?!

Puii, atuncea, voioși că nu-l va înghiți, – și ridică aripile și ziseră:

– Iacă, mamă, aicea este omul care ne-a scăpat pe noi de la moarte!

Pajura atuncea, de bucurie, cum l-a văzut, îndată l-a și înghițit. Puii atuncea au început cu toții a plânge și a să tângui pentru că le-a omorât pe mântuitorul lor. Văzând pajura că prea tare s-au supărat puii pentru că l-a înghițit, numaidecât l-a ignit îndărăt, cu mult mai mândru și mai frumos de cum a fost, și a zâs apoi către el:

– Ce poștești, dragul meu, acuma de la mine, fiindcă mi-ai făcut binele acesta mare, de mi-ai scăpat puii de la moarte?

– Nu poftesc alta, răspunse Dunca Viteazul, decât să mă scoți pe lumea albă.

– Bine! răspunse pajura. Dară până ce vom ajunge pe lumea cea albă, mie-mi trebuie mâncare și băutură. Ai tu de acestea?

Dunca Viteazul numaidecât a mers și a adus cele 6 cuptoare de pită și le-a pus pe o aripă, apoi cei trei boi fripți pe altă aripă, pe aripa stângă; butea cu vin a pus-o pe coadă, iar el s-a suit între ele, pe spinarea pajurei. Și așa, fiind gata, au și plecat la drum să ajungă pe lumea cea albă.

Când pajura făcea cu capul în dreapta, atuncea-i da pită, când făcea cu capul în stânga, – i da carne; iar când făcea cu capul îndărăt, – i da vin de băut.

Când au fost mai să iasă deasupra, i s-a gătat carnea și pajura a cerut (a făcut cu capul spre stânga) ca să-i dea carne. El însă, neavând carne, și-a tăiat o bucată din talpa piciorului și i-a dat-o la pajură și cu asta a ieșit apoi până deasupra.

După ce a ieșit cu el deasupra, l-a întrebat pajura că de [ce] a fost carnea care i-a dat-o mai pe urmă? El i-a spus că a fost din talpa lui de la picior și atunci s-a arătat piciorul de unde a tăiat.

–Vai! că n-am știut eu că tu ai așa carne bună de mâncat, că știu eu bine că tu nu ai mai fi văzut lumea albă, căci te mâncam de atunci! Acuma însă îți dau pace, dacă te-am scos până aci, 'i zâse pajura lui Dunca Viteazul.

Acuma a luat Dunca Viteazul, băutoriul lumii, drumul către casă. După câteva zile a ajuns pe ceilalți doi soți ai săi dimpreună cu fetele Împăratului Alb.

Aceștia cum l-au văzut, îndată l-au prins și i-au scos ochii, cugetând că așa orb nu va mai ști merge către casă; va rătăci pe aci și pe urmă vor da nește lupi preste el și-l vor mânca și așa de bună samă că se vor putea scăpa de el.

În năcazul acesta, Dunca Viteazul numaidecât s-a adus aminte de cele ce a zâs bătrânul, cu care s-a întâlnit lângă fâgădău, când a plecat mai întâi după fetele împăratului. A băgat mâna în posunari, a scos fluierița ce i-a dat-o bătrânul și a suflat de 3 ori în ea. Și numaidecât a venit bătrânul acela înaintea lui și l-a întrebat că ce i s-a întâmplat.

Apoi, bătrânul acela, care a fost Dumnezeu, a făcut tină și i-a lipit iară ochii la loc.

Acuma Dunca Viteazul, având vederea cea de mai înainte, a mulțumit bătrânului pentru binefacere și apoi a luat drumul mai departe.

După câteva zile, Dunca Viteazul iară i-a ajuns pe soții lui și pe fetele împăratului.

Aceștia, iară, cum i-a ajuns, îndată au pus mâna pe el, l-a prins și l-au băgat în o fântână afundă de marginea unui drum și apoi ei s-au dus p-aci încolo.

Din întâmplare, fântâna era seacă și nu s-a cufundat prin apă ca să se înece. Un călători, trecând pe acolo, s-a dus să scoată apă ca să bea. Dunca Viteazul atunci s-a acațat de găleată și așa călătoriul acela, anume că trage apă, a tras pe Dunca.

După ce Dunca a fost scăpat și de aci de la moarte, a mulțumit călătoriului pentru binefacere, apoi a plecat și el mai departe către casă.

După câteva zile, a ajuns și el în orașul de unde a plecat după fetele împăratului și în care chiar reședea Împăratul Alb.

După ce a ajuns, acolo, s-a băgat în gazdă la o muiere bătrână, ce ședea chiar în marginea orașului.

Cei doi servitori și soți a lui Dunca Viteazul au sosit mai devreme acasă cu fetele de împărat, și Împăratul Alb, de părere bună că s-a găsit fetele, a și făcut ospăț cu fata cea mai mare, măritând-o după unul din acei doi servitori cari le-au adus acasă.

Muirea acea bătrână, la care s-a băgat Dunca în gazdă, încă să gătea ca să meargă la ospățul fetei de împărat. Dunca Viteazul s-a rugat de femeia acea bătrână ca să facă și pentru el un mălai și să-l ducă cu cinste la ospăț; dară să-l dea chiar în mâna miresei.

Muirea numaidecât s-a apucat și i-a făcut un mălai și pe sama lui. Însă până a nu băga muiera mălaiul în cuptor, Dunca a luat din posonari inelul ce l-a căpătat de la fata împăratului, atunci după ce i-a omorât pe zmeul, barbatul său, și l-a băgat tocmai la mijlocul mălaiului fără ca bătrâna ace[e]a să știe ceva.

După ce s-a copt mălaiul, muiera ace[e]a bătrână a luat și cinstea ei, și cinstea acelu fecior, fără ca ea să-l cunoască cine e și s-a dus cu ele la Împăratul Alb, iară cinstea, adecă mălaiul, ce l-a fost făcut pe sama feciorului, l-a dat în mâna miresei.

Mireasa cum a căpătat mălaiul în mână, numaidecât l-a rupt în doauă și-și găsește inelul său cel de aur în mijlocul mălaiului. Cum s-a văzut inelul, îndată a năpădit-o plânsul, apoi a mers la tată-so și i-a arătat inelul care l-a aflat în mălai, zicând că nu acesta, adecă mirele ei, este adevăratul om ce le-a scăpat pe ele din mâna zmeilor de pe lumea neagră.

Împăratul numaidecât a chemat pe muiera ce a adus mălaiul acela înainte și a întrebat-o că de la cine este mălaiul acela frumos? Să meargă și numaidecât să-l aducă aci înaintea lui [pe cel care i l-a dat].

Muirea a plecat numaidecât și i-a spus lui Dunca Viteazul cele ce a zâs împăratul către ea. Însă el nu a voit să meargă din cauză că era cam rău îmbrăcat.

Muirea, văzând aceasta, numaidecât l-a îmbrăcat în nește haine frumoase, rămase de [la] un ficior al său ce a fost murit în bătaie și așa s-a dus cu el înaintea împăratului, zicându-i:

– Acesta-i omul de la care am adus mălaiul cel frumos, înălțate împărate!

Fata cea mai mare, cum l-a văzut, îndată l-a și cunoscut și a zâs:

– No, acesta-i omul care ne-a scăpat pe noi din mâinile zmeilor! 'l cunosc bine.

Apoi el numaidecât a scos cele 9 limbi ale bălaurului celui cu 9 capete, ce l-a omorât în iezer, precum și nește semne ce le-a fost luat el de la cei 3 zmei, când i-a omorât, și arătându-le împăratului, în fața tuturor, s-au convins cu toții că el este adevăratul mântuitor al fetelor Împăratului Alb; [că] el este adevăratul viteaz și că acuma lui i se cuvine a lua în căsătorie pe fata cea mai mare a Împăratului Alb.

Acuma împăratul a poruncit că pe cei doi înșelători să-i ducă, pe unul în o parte a lumii; iară pe celălalt în altă parte. Iară pe Dunca Viteazul și l-a ales de mire și i-a dat în căsătorie pe fata cea mai mare. Iară de zestre i-a dat jumătate din împărăția dânsului. Și după moartea socrului său a devenit el împărat peste acea țară – purtând numele de Împăratul Galbin.

Dacă cumva nu vor fi murit, poate că încă și astăzi mai trăiește în deplină fericire ca și atuncea.

Iară eu mă suii pe o șea și vă spusei dumneavoastră așa!

2

BASMUL CU FETELE DE ÎMPĂRAT

A fost odată un împărat care avea trei fete. Fetele, după moartea tatălui lor, se ducea adesea prin grădina cu flori. Odată s-a pomenit mama lor că nu mai vin din grădina și că numaidecât i le-a furat zmeii și de aceea nu [a] mai cercetat a și le mai găsi.

Într-una din zile, pe când această femeie sta la masă și foarte tristă, i se arată pe masă un fir de piper, pe care, luându-l, l-a înghițit, din care a și simțit că a rămas grea.

La timp a născut un fiu, căruia i-a pus numele Chipăruș Viteazul.

Mărindu-se el și auzind prin lume că a avut trei surori și că i le-a furat zmeii, întrebă pe mama sa de este așa sau nu. Mama sa, la început, tăgăduia, dar fiind silită, a mărturisit că da. Încredințându-se pe deplin, a zis mamei lui să-i facă o azimă frământată în lapte de femeie (țâță) și să-i dea și trei ștergare făcute de surorile lui, că el știe unde sunt ele și că se duce a le aduce acasă.

Plecând, s-a dus. În depărtare s-a întâlnit cu un om și întrebându-l cum [i] cheamă, i-a răspuns:

- Strâmbă-Lemne mă cheamă.
- Dar pentru ce-ți zice ție așa?
- Pentru că eu îndreptez sau strâmbez lemne după voia mea.

Prinzându-se amândoi frați, au mers mai departe pe drum și s-au întâlnit cu un alt om pe care l-a întrebat Chipăruș:

- Cum te cheamă, omule?
- Făr[âm]ă-Pietre.
- Dar pentru ce?
- Pentru că dreg și fărâm pietre.

Șiprinzându-se și cu acesta frate, s-au făcut trei frați și cu toții au mers departe până au dat ei de poarta pământului, ce duce pe cel[1]alt tărâm.

Chipăruș a zis către tovarășii săi:

- Stați aici până mă întorc, că mă duc în pământ până la buricul lui.

Plecând și ajungând acolo, a dat de casa zmeilor, unde erau numai femeile (surorile lui). S-a dus la cea mai mare și, bătând în poartă, i s-a zis:

- Cine este? De este om bun, să intre, iară de nu, să plece, că vine buzduganul zmeilor și-i taie capul.

- Om bun, soru-mea.

- Da' de unde ești tu frate cu mine?

Chipăruș îi arătă ștergarul și ea, cunoscându-l, a primit pe frate-său în casă, unde și-a spus fiecare întâmplarea. El întrebă:

- Cum trimite și pentru ce trimite zmeul pe buzdugan?

Ea îi spuse:

- Îl trimite [spre] a vedea dacă mâncarea este sau nu gata. El bate în poartă, apoi în ușe și, în fine, în grindă.

Vorbind ei, iată vine buzduganul.

Chipăruș atunci scoate sabia cu nouă ascuțșuri și-l taie.

Zmeul din pădure, văzând că nu mai vine buzduganul, a plecat acasă. Găsind buzduganul tăiat, a scos mare răcnit și, simțind că este om strein, îl căuta a-l omori, dar, negăsindu-l, a voit să omoare nevasta.

Atunci Chipăruș, de unde era ascuns, se repede și-l taie cu sabia.

După aceea, ia pe soru-sa și se duce la sora cea mijlocie, unde tot așa face; apoi la cea mică – și le scapă pe cătetrele.

Pleacă și ajunge la cei doi frați, cărora le zice să le ajute a ieși de-acolo, apoi fiecare ia câte o femeie.

Chipăruș luând pe cea mai mică, care era foarte frumoasă, celor[1]alți le-a părut foarte rău și se vorbeau amândoi cum să facă a-l omori.

Simțind Chipăruș de aceasta, se furișă și plecă.

Ajungând într-o pădure foarte mare și deasă, a dat de cloșca Mumei-Pădurei, care se bătea cu un balaur cu nouă capete. Chipăruș scoate sabia și taie balaurul.

Muma-Pădurei, venind și văzând pe balaur mort, a întrebat pe cloșcă cine i-a făcut acel mare bine să-i dea ce cere!

Chipăruș, auzind, iese de unde era pîtit și spune:

- Eu l-am omorât. Să nu-mi dai nimic, decât să mă scoți deasupra pământului.

Muma-Pădurei îi spune a face nouă care de carne. El a împușcat animalele până a făcut cea carne, apoi ea le-a luat pe spate și i-a zis:

- Noi pornim. De câte ori voi cere carne, să-mi dai.

Au plecat și au urmat așa și când, aproape a-l da la suprafață și isprăvindu-se carnea, a tăiat Chipăruș de la talpa lui (de aceea se zice că omu are sec la talpă) și i-a dat, și așa l-a dat afară. Ieșind el, a umblat și cruciș, și

curmeziș până a dat de Strâmbă-Lemne și Fărâmbă-Pietre și, omorându-i pe amândoi, a rămas cu surorile lui trăind.

3

BASMUL LUI IONICĂ FĂT-FRUMOS CU ZMEII

A fost odată o babă cu un unchiaș. Murind baba, a rămas unchiașul cu un băiat ce-l avea și, după ceva timp de văduvie, s-a căsătorit iarăși cu o babă ce avea o fată.

Din când în când, fata pâra la mama sa pe băiatul unchiașului.

Baba atunci a zis unchiașului să-și ducă băiatul unde va ști, că nu mai trăiește cu el. Băiatul a auzit de aceasta.

Într-una din zile, unchiașul ia băiatu și pleacă la pădure. Pe drum, băiat[ul] a lăsat dără de cenușe, ce o luase înadins de-acasă.

După ce se afundară în pădure, [unchiașul] s-a furișat de băiat și s-a întors acasă.

Băiatu, după ceva așteptare, plecă pe urma cenușei și ajunge acasă seara și se puse pe prispă.

Tocmai mâncase plăcinte și, mai rămânându-le, a zis unchiașu către babă:

– De-ar fi și Ionică, băiatu meu, ar mânca și el.

Da' el de-afară a zis:

– Iată-mă și eu, tată, aci.

Baba și mai tare s-a înfuriat pe unchiaș că nu și-a rătăcit băiatul și de-aceea a în[n]emerit.

Nu după mult timp, unchiașul nemiavând zile *albe* cu baba, a plecat cu băiatu să și-l piardă (rătăcească). De astă dată, băiatul a făcut dără de mălai.

După ce tatăl său se furișă și se duse mai în pădure, a legat o tivgă de copaci, care, bătută de vânt, produce sunet a tăitură de lemne spre a înșela pe băiat că el taie lemne și apoi a plecat acasă.

Rămânând singur, Ionică Făt-Frumos, și auzind sunetul tivgii, credea că tatăl său taie lemne, dar, văzând că nu mai vine, s-a dus la acel sunet și, văzând tivga, a zis că l-a înșelat tatăl său. A plecat acasă pe dâra mălaiului, dar, fiind mâncată de animale, s-a rătăcit.

Umblând el prin pădure, s-a întâlnit cu soru-sa, ce era rătăcită tot de tatăl său.

Au crescut amândoi prin pădure, până s-a făcut mari, când Dumnezeu i-a dat băiatului un arc cu 12 săgeți spre a vâna și a se hrăni, iar fetei – o furcă și un fus spre a toarce și a se îmbrăca.

Umblând prin pădure după vânat, a dat de o vulpe și voind a o împușca, ea zise să nu o împuște, că mult bine îi va prinde puiul ce i-l va da de crescut.

Luând puiul de vulpe, merse și dete de o lupoaică și mai departe [se întâlni] cu [o]¹ ursoaică, de la care a luat câte un pui. A făcut 3 pui, pe care i-a crescut și și-a făcut câini de vânat.

Odată zise către soru-sa:

– Acum am câini, am să mă duc prin toată pădurea asta să văd mare este?

Umblând el mai multe zile, a dat de casele unor zmei, unde, bătând la poartă, ies trei frați zmei și îl întreabă cine este.

– Ionică Făt-Frumos! [l]i se răspunde.

Luându-se la luptă cu dâșii, i-a biruit și omorât pe doi din ei; iară cu cel mic s-a prins frate de cruce. Și aducându-și pe sora-sa, au locuit în casele zmeilor câte patru, căci și zmeul avea o soră.

Ele ședeau acasă și ei prin pădure după vânat.

După mai mult timp, sora lui Făt-Frumos s-a dat la curvie cu zmeul și, în cele din urmă, acesta a pus-o la cale să facă pe frate-său a-și lăsa câinii acasă spre a-l putea omori în pădure.

Într-adevăr că, lăsându-și câinii, s-a dus în pădure după el a-l omori. Simțind[u]-l Ionică că vine, s-a suit într-un copaciu, iară zmeul i-a zis:

– Dă-te jos să te mănânc!

– Stai să-mi cânt un cântecel. Și a început: U! N-a-ude, N-a-vede, Na greu' pământului că piere stăpân' tău!

A zis așa până în trei ori și auzind câinii dintr-o groapă, unde erau băgați de zmeu, au sărit și într-o clipă a ajuns la stăpânul său, când zmeul s-a făcut o buturugă pârilită, pe care câinii a mâncat-o de a lăsat numai inima și ficiații.

Ducându-se cu aceștia acasă și frigându-i, a bătut pe sora-sa peste ochi până ce n-a mai văzut. Apoi, legând-o cu capu în jos într-un buriu blestemând-o a vedea atunci când va umple buriu de lacrimi, a plecat.

După mai multă umblare, s-a întâlnit cu Strâmbă-Lemne și Fărâmbă-Pietre și s-a prins frați de cruce cătetrei.

Ei s-au învoit ca doi să vâneze și unul să facă mâncare.

Rămânând Strâmbă-Lemne și gătind mâncarea, a venit 3 zmei și i-a mâncat mâncarea. Tot asemenea și al doilea, când a rămas Fărâmbă-Pietre.

Dar al treilea, rămânând Ionică și venind zmeii, a omorât [Ionică] pe doi din ei și pe celălalt l-a prins și băgat cu mâinele în crăpătura unui paltin și el s-a dus prin pădure.

Când a venit, nu l-a găsit, scăpase. S-a luat după dânsul și, urmărindu-l, l-a prins pe cel[l]alt tărâm și l-a omorât.

S-a luat și acolo de vânătoare.

¹ În ms.: „ună” (n. ed.).

curmeziș până a dat de Strâmbă-Lemne și Fărâmbă-Pietre și, omorându-i pe amândoi, a rămas cu surorile lui trăind.

3

BASMUL LUI IONICĂ FĂT-FRUMOS CU ZMEII

A fost odată o babă cu un unchiaș. Murind baba, a rămas unchiașul cu un băiat ce-l avea și, după ceva timp de văduvie, s-a căsătorit iarăși cu o babă ce avea o fată.

Din când în când, fata pâra la mama sa pe băiatul unchiașului.

Baba atunci a zis unchiașului să-și ducă băiatul unde va ști, că nu mai trăiește cu el. Băiatul a auzit de aceasta.

Într-una din zile, unchiașul ia băiatu și pleacă la pădure. Pe drum, băiat[ul] a lăsat dără de cenușe, ce o luase înadins de-acasă.

După ce se afundară în pădure, [unchiașul] s-a furișat de băiat și s-a întors acasă.

Băiatu, după ceva așteptare, plecă pe urma cenușei și ajunge acasă seara și se puse pe prispă.

Tocmai mâncase plăcinte și, mai rămânându-le, a zis unchiașu către babă:

– De-ar fi și Ionică, băiatu meu, ar mânca și el.

Da' el de-afară a zis:

– Iată-mă și eu, tată, aci.

Baba și mai tare s-a înfuriat pe unchiaș că nu și-a rătăcit băiatul și de-aceea a în[n]emerit.

Nu după mult timp, unchiașul nemaiavând zile *albe* cu baba, a plecat cu băiatu să și-l piardă (rătăcească). De astă dată, băiatul a făcut dără de mălai.

După ce tatăl său se furișă și se duse mai în pădure, a legat o tivgă de copaci, care, bătută de vânt, produce sunet a tăitură de lemne spre a înșela pe băiat că el taie lemne și apoi a plecat acasă.

Rămânând singur, Ionică Făt-Frumos, și auzind sunetul tivgii, credea că tatăl său taie lemne, dar, văzând că nu mai vine, s-a dus la acel sunet și, văzând tivga, a zis că l-a înșelat tatăl său. A plecat acasă pe dâra mălaiului, dar, fiind mâncată de animale, s-a rătăcit.

Umblând el prin pădure, s-a întâlnit cu soru-sa, ce era rătăcită tot de tatăl său.

Au crescut amândoi prin pădure, până s-a făcut mari, când Dumnezeu i-a dat băiatului un arc cu 12 săgeți spre a vâna și a se hrăni, iar fetei – o furcă și un fus spre a toarce și a se îmbrăca.

Umblând prin pădure după vânat, a dat de o vulpe și voida o împușca, ea zise să nu o împuște, că mult bine îi va prinde puiul ce i-l va da de crescut.

Luând puiul de vulpe, merse și dete de o lupoaică și mai departe [se întâlni] cu [o]¹ ursoaică, de la care a luat câte un pui. A făcut 3 pui, pe care i-a crescut și și-a făcut câini de vânat.

Odată zise către soru-sa:

– Acum am câini, am să mă duc prin toată pădurea asta să văd mare este?

Umblând el mai multe zile, a dat de casele unor zmei, unde, bătând la poartă, ies trei frați zmei și îl întreabă cine este.

– Ionică Făt-Frumos! [l]i se răspunde.

Luându-se la luptă cu dâșii, i-a biruit și omorât pe doi din ei; iară cu cel mic s-a prins frate de cruce. Și aducându-și pe sora-sa, au locuit în casele zmeilor câte patru, căci și zmeul avea o soră.

Ele ședeau acasă și ei prin pădure după vânat.

După mai mult timp, sora lui Făt-Frumos s-a dat la curvie cu zmeul și, în cele din urmă, acesta a pus-o la cale să facă pe frate-său a-și lăsa câinii acasă spre a-l putea omori în pădure.

Într-adevăr că, lăsându-și câinii, s-a dus în pădure după el a-l omori. Simțind[u]-l Ionică că vine, s-a suit într-un copaciu, iară zmeul i-a zis:

– Dă-te jos să te mănânc!

– Stai să-mi cânt un cântecel. Și a început: U! N-a-ude, N-a-vede, Na greu' pământului că piere stăpân' tău!

A zis așa până în trei ori și auzind câinii dintr-o groapă, unde erau băgați de zmeu, au sărit și într-o clipă a ajuns la stăpânul său, când zmeul s-a făcut o buturugă pârilită, pe care câinii a mâncat-o de a lăsat numai inima și ficații.

Ducându-se cu aceștia acasă și frigându-i, a bătut pe sora-sa peste ochi până ce n-a mai văzut. Apoi, legând-o cu capu în jos într-un buriu blestemând-o a vedea atunci când va umple buriu de lacrimi, a plecat.

După mai multă umblare, s-a întâlnit cu Strâmbă-Lemne și Fărâmbă-Pietre și s-a prins frați de cruce cătetrei.

Ei s-au învoit ca doi să vâneze și unul să facă mâncare.

Rămânând Strâmbă-Lemne și gătind mâncarea, a venit 3 zmei și i-a mâncat mâncarea. Tot asemenea și al doilea, când a rămas Fărâmbă-Pietre.

Dar al treilea, rămânând Ionică și venind zmeii, a omorât [Ionică] pe doi din ei și pe celălalt l-a prins și băgat cu mâinele în crăpătura unui paltin și el s-a dus prin pădure.

Când a venit, nu l-a găsit, scăpase. S-a luat după dânsul și, urmărindu-l, l-a prins pe cel[l]alt tărâm și l-a omorât.

S-a luat și acolo de vânătoare.

¹ În ms.: „ună” (n. ed.).

Vânând, a dat de cuibul unei pajere ce avea pui și, văzând că vine balaurul să-și ia un pui a-l mânca, a dat cu arcul și l-a omorât.

Puii l-a ascuns sub aripele lor, căci altfel îl mânca pajerea de părere de bine.

În adevăr, venind, a întrebat cine i-a făcut un așa mare bine și arătat fiind de pui, l-a înghițit de trei ori. Apoi l-a întrebat ce cere să-i facă sau să-i dea?

El a zis:

– Să mă scoți după tărâmul ăsta.

– Te scoț, însă să-mi pregătești mâncare pentru drum.

A plecat și, tocmai când era să-l arunce pe lumea asta, se isprăvisc carnea de mâncare. Ea cerându-i, și-a tăiat de la talpa piciorului și i-a dat.

Și astfel l-a adus și dat după cel[1]alt tărâm.

4

VITEJIA FECIORULUI DE PURCAR

*A fost odată ș-odată,
că de n-ar fi,*

*nu s-ar povesti,
ca un purece ar plesni.*

A fost odată ș-odată un împărat, care era mai avut decât toți împărații de pe fața pământului de pe vremea aceea.

Împăratul acesta avea în mijlocul curții sale un pom al cărui vârf ajungea până la nori, iar în vârful pomului erau trei crengi: pe una se făceau mere, pe una pere și pe una gutui.

Împăratul dorea foarte tare ca el să mănânce din poamele acelea, însă în zădar, pentru că până la ele nu se putea sui nemenea, iar poamele după ce se coceau, nu cădeau jos, ci venea împăratul zmeilor, care locuia în văzduh, și le fura.

Așa, împăratul țânea pomul acesta în mijlocul curții sale fără a fi gustat barem o dată din fructele lui cele gustoase.

Văzând aceasta, împăratul a dat de știre în întreaga lui împărăție că cine să va afla ca să să suie până în vârful pomului și de acolo să-i aducă un măr, o pară și o gutuie, aceluia-i dă fata și împărăția pe jumătate.

Adunatu-s-au o mulțime de crai tineri, ofițiri, generali și tot felul de domni mari și s-au încercat a se sui, dară în zădar, căci, care cum se suia până la o înălțime oarecare, cădea jos și minteni murea.

Tot pe timpul acesta, în cetatea în care reședea împăratul, trăia un om foarte lipsit și năcăjit și care avea numai un singur fecior în etate cam de vro 16-17 ani. Omul acesta, pe lângă aceea că era lipsit și năcăjit ca vai de capul lui, mai era împodobit și cu însușirea aceea rea cu carea, cam de-a rândul, sunt împodobiți oamenii cei săraci, era adeca băutor de frunte.

El păzea porcii. Dimineața, după ce omul acesta scotea porcii la câmp, lăsa pe feciorul său cu ei, iar el se întorna în oraș, mergea la crâșmă și de acolo nu se mișca până ce nu găta toți crițaruși[i] ce-i căpăta pentru porci fără ca să se mai îngrijască și de fătul său că oare el nu are lipsă de mâncare și de altele. Așa, bietul fecioraș răbda foame întreagă zăulița și cătră tatăl său nu cuteza să zăcă niciun cuvânt, căci ar fi fost vai de el. De multe ori, el ar fi mâncat și rădăcini de buruieni de cari mâncau porcii, dar nici pe acestea nu le căpăta.

Între acestea, s-a întâmplat că și feciorul de purcar a auzit despre faima ce s-a lătit din curtea împărătească. El numaidecât și propuse în sine, zicând: „Ce să mă mai necăjesc eu atâta aci la porci? Ba pe urmă să mor și de foame? Mai bine mă duc și eu acolo să-mi cerc norocul. De mă voi putea sui, bine de mine, iar dacă va da bunul Dumnezeu ca să mor, ar fi și mai bine, căci atunci abia m-ași scăpa de valurile și năcazurile lumii acesteia”.

Așa, copilul făcându-și cruce și zicând: „Doamne, ajută-mi”, lăsa porcii în știrea sfântului și se duse de-a dreptul la împăratul. Cum a ajuns în curtea împăratului, l-a îndreptat un servitor în casa împăratului. Împăratul, văzându-l, l-a întrebat că cine e el și că ce-i trebuie? Copilul numaidecât i-a răspuns că el este fecior de purcar și că a venit aicia să să înștiințeze că el vrea să să suie în vârful pomului și să aducă de acolo un măr, o pară și o gutuie și așa să îplinească dorința împăratului.

Împăratul, la început, nu a voit ca să-i deie slobozenie să se suie, până ce, în sfârșit, văzând că copilul acesta are mult curaj și că prea mult s-a rugat de dânsul ca să-l sloboază să să suie, l-a slobozit.

Acum, copilul de purcar voios că a căpătat voia de la împăratul, se suie în pom.

Și-a luat merinde într-un sac pre 30 de zâle, o secure bună și o curea lungă. Apoi, făcându-și cruce și zicând: „Doamne, ajută-mi”, a împlântat securea în pom, după aceea s-a suit cu picioarele pe ea și s-a legat cu cureaua pe după pom; după aceea iară s-a plecat și a luat securea și a împlântat-o mai sus. Apoi, iară, s-a suit cu picioarele pe ea și s-a încins [cu] cureaua pe după pom, și, tot așa, s-a suit până ce a ajuns la o ramură frumoasă de aramă.

Pe ramura aceasta era o casă de aramă, iar în casă era o muiere bătrână, îmbrăcată în haine de aramă, care nu făcea alte decât se ruga lui Dumnezeu. Femeia aceasta a fost Maica Preceastă.

Cum a intrat în casă, femeia aceasta l-a întrebat că cine e el și ce caută pe aicea! Copilul i-a răspuns fără sfială zicând:

– Eu sum copil din nește oameni săraci. Tatăl meu este păzitor de porci. Până ce eram acasă, mă tremetea cu porcii fără ca să-mi dea barem o bucă-țică de pâne, iar el se ducea și scotea plata de prin oraș și după aceea mergea

la crișmă și nu se mișca de după masă până ce nu găta toți bănișorii ce-i căpăta pentru păzirea porcilor.

Întru aceea împăratul a dat de știre în întreaga țară că cine se va afla ca să să suie în vârful pomului acestuia, care este în mijlocul curții sale, și de acolo să-i aducă un măr, o pară și o gutuie, aceluia-i dă fata și împărăția de jumătate.

Eu, care pre timpul acela eram în cea mai mare strâmtoare, am lăsat porcii pe câmp și am venit la împăratul și m-am rugat să-mi dea și mie voie ca să-mi cerc norocul. După mai multe rugăminte, împăratul mi-a dat slobozenie și iacă că, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns până aci.

Femeia aceasta destul l-a rugat să să lase de gândurile acestea, căci n-o să poată isprăvi nimica. El însă nu a voit nicidecum, zicându-i că nu voiește ca să-și calce promisiunea ce a făcut-o înaintea împăratului.

Apoi s-a rugat de femeia aceasta și i-a mai băgat în sacul acela merinde pre 30 de zile. După aceea, luându-și rămas-bun de la femeia aceea bătrână, a luat-o iară la drum.

A împlântat securea în pom. Apoi s-a suit cu picioarele pe ea și s-a încins cu cureaua peste mijloc și pe după pom, după aceea, iar s-a plecat și a luat securea și a împlântat-o mai sus și, tot așa, s-a suit cale de 30 de zăle până ce a dat de o ramură frumoasă de argint. Pe ramura aceea frumoasă de argint era o casă de argint, iară în casă era o femeie tineră îmbrăcată tot în haine de argint.

Această femeie iară a fost Maica Precistă. Femeia aceasta nu făcea alt decât se ruga lui D[umne]zeu.

Cum a intrat copilul în casă, l-a întrebat că cine e el și ce caută pe aci, pe unde om pământean nu a umblat de când e lumea? Copilul iară i-a răspuns ca și mai înainte. A spus tot, fără a ascunde ceva.

Femeia aceasta iară l-a rugat să rămână aci la ea, să mănăce, să bea și apoi să să roage lui D[umne]zeu, căci alt lucru nu are [de făcut] și să să lase de planurile lui de a să sui până în vârful pomului.

Copilul însă nici pe aceasta nu a voit să o asculte, zicând că nu voiește să rămână de minciună înaintea împăratului, ci s-a rugat ca să-i mai bage în sacul acela încă pe 30 de zile merinde.

După ce femeia aceea i-a băgat pe 30 de zile merinde, luându-și și de la ea rămas-bun, merse mai departe.

A împlântat, iară, săcurea în pom, apoi s-a suit cu picioarele pe ea. După aceea, iară, s-a încins cu cureaua pe după pom și peste mijloc și tot așa s-a tot suit, s-a tot suit, până ce a dat de o ramură de aur. Pe ramura aceasta de aur era o casă de aur, iar în casă era o femeie tineră îmbrăcată în haine de aur, care, iară, nu făcea alte celea, decât se ruga lui D[umne]zeu.

Femeia aceasta, iară, a fost Maica Precestă, numai cât el nu a cunoscut-o.

Cum a intrat copilul în casă, l-a întrebat femeia ace[ea] că cine este și ce caută pe aci, pe unde om pământean nu a cutezat de când e lumea a îmbla?

Copilul, iară, a răspuns fără sfială, a spus tot și nu a ascuns nimica înaintea femeiei. Femeia aceasta, bine știind ca și mai înainte că ce are să să întâmple cu el, l-a rugat destul că să nu se mai încerce și năcăjească în zădar, căci n-o să pățască bine. Mai bine să rămână aci cu ea, să mănănce, să bea și să să roage lui Dumnezeu, căci alt lucru n-are [de făcut].

Însă copilul, ca și mai înainte, nu a voit să bage în seamă vorbele acestei femei, ca și când lui nu i-ar fi fost teamă de nimica, deși acum a început a-i fi și lui groază de atâta suire, ci a zis cătră femeia cea tineră, îmbrăcată în haine de aur:

– Ori mă prăpădesc, ori că mă sui până în vârful pomului și să aduc de acolo poamele cele trei după cum i-am făgăduit împăratului, – din două trebuie că să întâmplă una, căci acuma atâta-i cu mine. Doamne, ajută-mi!

Apoi s-a rugat de femeia cea ca să-i mai bage tot în acel sac merinde pre 30 de zăle și, luându-și rămas-bun, se duse mai departe.

Iară a început a împlânta securea în pom și a să sui cu picioarele pe ea, apoi a să lega cu cureaua pe după pom și tot așa s-a tot suit, s-a tot suit, mult timp, până ce, în fine, a ajuns în vârful pomului.

Cum am zis mai înainte, în vârful pomului nu erau fără numai trei crengi, pe una să făceau mere, pe una pere și pe una gutuie.

Cum a ajuns copilul la ramurile acelea, a mulțumit lui Dumnezeu că i-a ajutat de s-a suit, apoi ș-a slobozit picioarele printre ramurile acele trei și s-a pus să să odihnească. După ce s-a odihnit un pic, s-a întins și a luat un măr și l-a băgat în sân; apoi s-a întins și a luat și para și a pus-o lângă măr, în sân; iară când ș-a întins mâna ca să ia și gutuia, atuncea i-a scăpat cureaua jos.

Acuma copilul a început a plânge, a să văieta și a să bate cu pumnul în piept de supărare că ș-a scăpat cureaua și acuma fără de cureaua nu să mai putea da jos.

Nu departe de aci, în văzduh, erau casele împăratului zmeilor.

Acesta avea 3 fete și un fecior.

Pe când plângea copilul de purcar în vârful pomului, fata cea mai mică a împăratului zmeilor a ieșit afară și a auzit glas de om pământean ce să văieta din răspuțeri. Ea, numaidecât, a mers în casă și a spus tatălui său și mamei sale, precum și celorlalte surori că ea a auzit glas de om pământean în cutare și cutare parte – să meargă și ei și să asculte.

Zmeul, precum și zmeoaica și celelalte fete au ieșit cu toții afară și au ascultat la văietăturile cele mari ale copilului de purcar, apoi numaidecât au trămes pe fecioru lor ca să-l aducă de acolo de unde va fi aci în casa lor, cugetând zmeul și zmeoaica cea bătrână ca să-l omoare.

Feciorul zmeului, care încă era cam de o asemenea etate cu feciorul de purcar, numaidecât a pornit acolo de unde se auzea plânsul și, ajungând la el, l-a întrebat că ce caută el pe aici și cum de s-a putut el sui până aici?

Copilul de purcar i-a răspuns că împăratul, întru a cărui curte se află pomul acesta, a dat de știre în toată împărăția lui că cine să va afla ca să să suie până în vârful pomului acestuia și să-i ducă de aci un măr, o pară și o gutuie, aceluia-i dă fata și împărăția de jumătate.

Apoi iară-i spuse și aceea că au cercat o mulțime de crai, ofițiri și alți domni mari și niciunui nu i se sfeti de a să putea sui până în vârful pomului.

Feciorul zmeului întrerupând în vorbire pre feciorul de purcar, l-întrăbă:

– D-apoi dacă dintre toți domnii aceia câți au cercat ca să se suie nu s-a potut sui niciunul, tu cum te-ai potut sui fără ca să nu ți se întâmple nemica?

– Eu, răspuse feciorul de purcar, când am plecat a mă sui, mi-am pus încrederea în D[umne]zeu, apoi mi-am luat cu mine multă merinde, securea aceasta și o curea. Apoi am împlântat securea în pom și m-am suit cu picioarele pe ea, după aceea mă am legat cu cureaua pe după pom și mă am plecat de am luat securea, apoi am împlântat-o mai sus și tot așa m-am suit până ce am ajuns aci în vârful pomului.

– Bine! Dacă te-ai putut sui în pace până aci și încă ți-ai și luat atâtea poame câte îți trebuie ca să duci împăratului, de ce plângi? Ce-ți mai lipsește?

– Cum să nu plâng, răspuse feciorul de purcar, că mi-a scăpat cureaua cu care mă legam preste mijloc și pe după pom și așa acuma nu mă mai pot da jos.

– Numai atâtea e treaba? Nu te supăra nemica, răspuse feciorul zmeului, căci eu te scap de la necazul acesta, numai să faci ce voi zăce eu.

– Că fac, 'i răspuse feciorul de purcar, numai să-mi spui ce.

– Să te faci frate de cruce cu mine și apoi să vii la noi acasă, că tata este împăratul zmeilor. Nu ședem departe de aci și mi-a spus de când am plecat de acasă că să te chem să te bagi slugă la noi, căci ar dori foarte tare să aibă slugă la casă un om pământean.

– Bucuros, răspuse feciorul de purcar.

– No, dă mâna dreaptă încoace, căci vreau să te însemnez ca să știu cum că tu-mi ești fratele meu!

Feciorul de purcar întinse mâna dreaptă zmeului. Acesta luă un penițel micuț și înțepă mâna feciorului de purcar din care curse numai un picur de sânge.

După ace[e]a a luat pe feciorul de purcar cu sine și-l duse acasă la părinții lui, la cășile zmeilor.

Zmeoaica cea bătrână precum și zmeul, adevă împăratul zmeilor, au vrut ca numaidecât să-l omoare, însă fratele și cu deosebire fata cea mai mică – care l-a auzit mai întâi plângând, și care, cum l-a văzut, s-a îndrăgostit [de]¹ el, pentru că feciorul de purcar, de altmentrelea, era tare frumos –, s-au rugat mult de tatăl lor și de mama lor ca să nu-l omoare fără de nicio vină, ci mai întâi să-i caute o vină.

Neavând zmeul însă ce vină a-i băga, i-a zis că să rămână slugă la el pe un an de zăle, căci atuncea anul era numai de trei zăle, și dacă va putea isprăvi toate lucrurile ce i le va da în anul acela, atuncea-i dă în căsătorie pre o fată de ale lui, pe care-i va plăcea și nu-l omoară; iar dacă, cumva, nu le va putea împlini, atuncea nu-i face alte cele decât-o omoară.

Feciorul de purcar nu avea să sufle una, ci trebuia să le primească toate și să le facă așa după cum zicea zmeul, căci altcum era vai de el. Așa, legătura între ei a fost făcută.

Zmeul s-a apucat și a ales trei lucruri care au fost mai grele de făcut și pre cari feciorul de purcar știa bine că nu le poate împlini.

Așa, în zăua întâia, i-a dat o secure de lemn în mână și a ieșit cu el pe un deal și de acolo i-a arătat o pădure mare zicând:

– Vezi tu pădurea aceea? Secure ai! Să te duci în ea și, până pe sară, să-mi umpli curtea de lemne. M-ai înțeles?

– Înțeles; răspuse feciorul de purcar.

Acuma, feciorul, fără a mai zăce ceva și luă securea și se duse năcăjit în pădure. Cum a dat o dată cu securea într-un lemn, securea s-a făcut tot țândări și el a început a plânge și a să tângui mai mult pentru aceea că-i era teamă că-l omoară zmeul, dacă va vedea că nu și-a potut împlini lucrul, după cum le-a fost legătura. Așa a tot plâns el până pe vremea amiezii.

Când a fost aproape de amiază, a trămes zmeoaica pe fata cea mai mică ca să-i ducă și lu[i] ceva de mâncare, zicând că va fi flămânzit și el. Însă aceasta, ca nu cumva zmeoaica sau mama sa și celealalte surori ale ei să se teamă că ea-l iubește și că este îndrăgostită [de] el, adevă [de]² slugă, s-a făcut că nu merge și a zis că să trimeată pe celealalte surori ale ei că sunt mai mari și știu calea mai bine de către pădure și că nu le este urât și multe de toate a înșirat ea mamei sale.

Celealalte surori ale ei iară nu au voit să meargă, zicând că nu lor li se cade să meargă, ci ei, căci totdeauna și preste tot locul tot fata cea mai mică are să fie pentru trămes încoace și încolo. Afară de aceea, se cade ca să meargă ea și pentru acea pentru că l-a auzit mai întâi plângând. Ea a făcut mai

¹ În ms.: „în” (n. ed.).

² În ms.: „în” (n. ed.).

întâi cunoștință cu el și ea îndrăznește mai tare cu el decât noi, răspunseră celealalte două fete.

În fine, văzând fata cea mai mică că n-are încătrău și trebuie să meargă ea, să face a fi năcăjită înaintea lor, apoi ia mâncarea cam fără voie, dară inima în ea-i sălta de bucurie că merge la drăguțul ei. Și luă drumul către pădure.

Cum a ajuns în pădure și l-a văzut necăjit și plângând, a zis:

– Da' de ce plângi și ești așa trist, dragul meu?

– Cum să nu plâng și să nu fiu trist, răspunse sluga, când tatăl tău mă trămete pe mine în pădure cu secure de lemn și, fără a-mi da vrun ajutor, poștește de la mine că până pe sară să-i împlu curtea de lemne?!

– O, dragul meu, nu fi supărat pentru astfel de lucru, răspunse fata, că fac eu pentru tine. Pune-te tu numai jos, la umbră, mîncă, bea și te odihnește, căci lucrul numaidecât este gata. Apoi, dacă vei merge, pe sară acasă și te va întreba tatăl meu că cum ai putut tu aduce atâtea lemne în curte, tu să-i răspunzi: „Dar tu, cum ai cutezat a mă trămete în pădure cu secure de lemn și, fără a-mi da vrun ajutor, ai poftit ca până pe sară să-ți umplu curtea de lemne?”

Fata numaidecât a luat o fluierică și a suflat în ea și îndată s-a adunat zmei câtă frunză și iarbă. Apoi a luat fiecare câte un arbore cu rădăcină cu tot și i-au dus în curtea zmeului, așa încât curtea, cât ai bate în palmi, a fost plină de lemne.

După aceea, fata, numaidecât, a plecat către casă.

Feciorul a mai stat și el ce-a mai stat, apoi a venit și el acasă.

Cum a intrat în casă, l-a întrebat zmeul zicând:

– Da' cum ai putut tu aduce atâtea lemne în curtea mea, măi voinice?

– Dar tu cum ai cutezat a mă trămete pe mine cu secure de lemn în pădure, căci știi bine că lemnele se taie cu săcure de fier! Acuma, cum le-am adus, cum nu le-am adus, asta e treaba mea și tu nu ai de a mă ispiti, 'i zise feciorul de purcar sau sluga.

Împăratul zmeilor atuncea nu a mai zâs nimica, ci a început a să înțelege cu zmeoaica, împărăteasa lui, că ce lucruri grele, ca să nu le poată el face, să-i mai dea.

A doua zi dimineața, când s-a sculat, i-a dat zmeul slugii sale o pușcă de lemn și fără cocoș, apoi a ieșit cu el, iară, pe dealul cel de ieri, și, de acolo, arătându-i o pădure în depărtare foarte mare, a zis:

– No, băietel! Pușcă ai. Du-te în pădurea ace[e]a și, pe sară, când vei veni acasă, să-mi aduci un iepure împușcat!

Feciorul meu își luă pușca necăjit și se duse de-a dreptul în pădurea ace[e]a, carea i-au arătat împăratul zmeilor. După ce a ajuns în pădure, au încunjurat-o de vro câteva ori cugetând că de va găsi vrun iepure. Însă, în zădar, căci în pădurea ace[e]a nu erau iepuri, fără numai un moș bătrân și acesta se da peste cap și se făcea iepure când vrea.

Însă feciorul acesta de purcar nu a știut cum că bătrânul acela să face iepure.

Într-aceste, stând feciorul răzimat de un arbore, veni bătrânul care să făcea iepure pe acolo și zăce:

– Bună zăua, dragul moșului!

– Mulțam' dumitale, moșule! Da' ce îmblî pre aci? 'l întreabă feciorul.

– D-apoi, dragul moșului, sum un om năcăjit și am un cărd de copii. Am venit să caut pre aci nește ciuperci ca să le dau la copii de mâncare să nu chiar moară de foame. Rămâi cu Dumnezeu, dragul moșului.

– Mulțam' dumitale, moșule.

Acum moșul iepure a scăpat, căci putea, dacă știa, să-l prindă cu mâna, iar el a rămas iară cu pușca de lemn în mână și cu buzele îmfiate.

Între acestea, a venit iară vremea amiezei. Împărăteasa zmeilor, iară, a trămes pre fata cea mai mică ca să-i ducă slugi[i] de mâncare.

Aceasta, bine știind că celealalte două surori nu-i fac îmbulzeală, a luat voioasă corfa cu mâncarea și a plecat la el.

Cum a ajuns în pădure și a dat de el, l-a întrebat că împușcat-a vrun iepure?

El i-a răspuns că de când șede aci nu a văzut niciun iepure, da' decum să împuște vreunul. 'I spuse și ac[e]ea că de când stă aci n-a văzut decât un moș bătrân, tot cărunț, care căuta ciuperci pentru a-și hrăni copiii.

– Da' de ce nu l-ai prins pre acela, că el a fost iepurele?! răspunse fata. No, bagă de samă! Daca-ți dau aci pușca tată-mio, răspunse fata, rămâi aci lângă lemnul acesta și eu m-oi duce și oi răscoli întreagă pădurea și orice vei vedea trecând pe lângă tine, tu să împuști. Apoi chiar eu să fiu și tu tot să puști.

Aceasta a zis-o fata, căci știa bine că ea, până ce nu va vedea iepurele împușcat, nu va trece pre dinăntea lui.

Nu trecu mult timp și bătrânul cel de mai înainte iară vine pe aci, pentru că l-a roscolit fata de zmeu. Feciorul cumu-l vede, 'l pușcă. Bătrânul se dă preste cap și odată se face iepure.

Acuma fata voioasă că ș-a scăpat drăguțu și de la năcazul acesta, vine la el, 'i dă de mâncare, de băut, [i] lasă să se odihnească și apoi iară-i zice:

– No, dragul meu, tu ai prins iepurele, numai să bagi de samă și, pe sară, când vei merge acasă și te va întreba tatăl meu că cum ai putut tu pușca iepurele cu pușcă de lemn, să nu te scape gura și să spui că apoi va fi rău de amândoi. Tu numai atâta să zici iară: „Dar tu cum ai cutezat a mă trămete pe mine cu pușcă de lemn în o pădure în care nu a fost niciun iepure?!”

După ce l-a învățat că ce să zică, fata a plecat acasă ca să nu zăbovească mult și să să priceapă cei de acasă că doară ea i-ar împlini toate lucrurile.